

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre... 10 kor.
 Negyedévre... 3 "
 Belföldi házhoz hordva:
 Egész évre... 20 kor.
 Negyedévre... 5 "
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre... 24 kor.
 Negyedévre... 6 "

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és
 keddnap utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 8.

A szerkesztőség kéziratok visszaszolgáltatására
 vagy megőrzésére nem vállal kötelességet.

Előfizetések és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

NAGYVÁRAD, február 9

A Braun-akták.

(K. Ö.) Különös dolog ez a kivándorlás. Mi panaszkodunk, hogy a kivándorlás révén nemzeti erőnk gyengül, a munkáskéz megfogyatkozik, az erkölcsök romlanak és meg is teszünk minden lehetőt, hogy a kivándorlást csökkentjük. Az Egyesült-Államok pedig a hová a magyar kivándorlás nagyjából irányul, a szemünkre hányja, hogy mi a kivándorlásból egyszerűen üzletet csinálunk. Tervszerűen vándoroltatjuk ki véreinket és csak arra ügyelünk, hogy azok mentől több dollárt küldjenek haza.

Szóval úgy teszünk, mint valamikor Irland, eltartatjuk magunkat az Egyesült-Államoktól.

Amerika azonban nem éri be a pusztá rekriminációkkal, hanem kémszemlére küldi ki ügynökeit azokba az országokba, melyek Amerika munkaerőjét növelik. Nekünk is volt szerencsénk Braun Márkus személyében az Egyesült-Államoknak ilyen ügynökéhez. Braun Márkus magyarországi szereplése ismeretes. Fajának sajátos magaviselete miatt kiutasították az ország területéről. Ezzel azonban nem fejeződött be az ügy. Braun a kongresszushoz intézett jelentésben foglalkozik a magyar kivándorlással és ha híradásunk nem csal, a washingtoni kongresszus komolyan akar a Braun-féle jelentéssel foglalkozni.

Nagyon természetes, hogy ez a je-

lentés a lehető legrosszabb színben akarja a magyar kivándorlást feltüntetni. Kifogásolja a jelentés a kivándorlási törvény célját, melyet az okból hoztak, hogy a kivándorlás csökkenjen, holott a kivándorlási törvény óta megnövekedett. Kifogásolja, hogy a kormány egyházi szervezetek útján az idegenbe szakadt véreinket összetartani és az anyaországnak megtartani akarja. Kifogásolja végül a kivándorlási alap gyűjtését, mely a viszsza telepítést fogja szolgálni.

Ezekre a kifogásokra röviden csak a következőket jegyezzük meg. A kivándorlás megnövekedését csak mi sajnáljuk, mert számtalan társadalmi és gazdasági baj jár a nyomában. Ebből a szempontból az Egyesült-Államoknak annál kevésbé van oka a panaszra, mert a bevándorlási törvény folytonos szigorításával mindinkább tökéletesebb munkaerőhöz jut Panaszra csak nekünk van okunk. Az pedig, hogy az idegenbe szakadt véreink megtartására és vissza telepítésére törekszünk, oly sajátos jogunk és kötelességünk, hogy az abba való beavatkozást a lehető legszigorúbban vissza kell utasítanunk.

Érdekesek a Braun-akták a bevándorlás korlátozását célzó javaslatai is. Ezek szerint az Egyesült-Államok titkos ügynököket küldjenek azokba az országokba, ahonnan kivándorolnak Amerikába. Csak olyan bevándorló léphet Amerika földjére, aki az amerikai konzultól kapott bizonylatot tud felmutatni. Javasolja egyúttal a hajóstársaságok megrendszá-

bályozását és az amerikai állampolgárság elnyerhetésének megszigorítását.

Nem tagadjuk, hogy az Egyesült-Államoknak joguk van a bevándorlást olyképpen rendezni, hogy az érdekeiket ne sértse.

Csak tartsa szem előtt a nemzetközi jogszokásokat és a humanizmust. Tartunk azonban tőle, hogy korántsem értek el azon határhoz, mely a bevándorlás még szigorúbb kezelését javasolná. Tiltakozunk azonban oly eljárás ellen, mely titkos ágensek útján akarja eljárásunkat kikémlelni.

Elég nagy a mi bajunk ugyanis. Kapunk dollárokat és ez nagyon fáj a yanekenak, de oda adjuk a munkaerőt, az egész embert. A nagya talán még tud magyarul gondolkodni és érezni, de a gyermekek teljesen elvesznek ránk nézve. Eszerint csak nekünk van okunk panaszra.

Egy okkal több oly gazdasági politika inaugurálására, mely a feles munkaerőt lekötöni tudja.

Szerbia megadta magát.

Belgrádból jelentik, hogy a szerb kormány sürgős memorandumban fordult gróf Goluchovszki Agenor külügyminiszterhez, amelyben jelzi, hogy felhívta a bolgár kormányt, álljon el a vámnitől. Ennek a bejelentésnek a kapcsán azután kérdést intéznek a szerbek, hogy hajlandó-e a külügyminiszter a kereskedelmi szerződés megkötése dolgában újra megkezdni velük a tárgyalásokat. Ez a memorandum — mondani sem kell — a vámháboru végét jelenti.

„TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Modern hős.

Írta: Pierre Wolff.

A modern világnak is vannak hősei; ezek a hősök természetesen egészen mások a régi kalandos, páncélos, selymekbe burkolt és csipkék fodrai között mosolygó arcú leventék hősi típusánál.

Ennek a típusnak kiváló alakja volt a kilencvenes évek végén szereplő vicomte de Nemours, a férfiszépség és elegancia e tökéletes mintaképe. A véletlen megismertette ezzel az urral, még pedig érdekes körülmények között: egy szerencsétlenül járt színész nő betegszobájában, ahová ismeretlenül eljött, hogy — nobilesse oblige — fölajánlja a szépségétől örökre megfosztott és így a legszomorúbb sorsra jutott nőnek az erszényét. Amikor a hírlapok az első hírt adták a szerencsétlenségről, a vicomte már ott volt mellette és ötezer frankot hagyott szerényen az asztalon, — olyan ötezer

frankot, amit a játékon nyerhetett bár, de más jövedelme a játéknál nem is lehetett. A kíváncsiság később gyakran foglalkoztatott ezzel a különös kártyással és így ismertem meg aztán szomorú hősi történetét, amely megérdemli, hogy megörökítsék a jövő korszakok histórikusai számára.

A dráma, amelyet elmondok a Riviera híres játékelyén szövéődött.

A vicomte, aki december elsején minden esztendőben pontosan megérkezik a nizzai vonattal Párizsból, szokatlanul nagy összeggel jött. Honnan, kitől szerezte ezt az összeget? azt persze nem tudhatta senki; de feltűnt a barátainak a nagy pénzösség, holott tudták, hogy alig néhány nappal megelőzőleg mindenét elvesztette a párizsi baccarat-asztalnál.

— Csodálatos ember ez, — mondta egy ismerőse — a legképzeltetlenebb helyeken is megtalálja a hitelforrásait; máról-holnapra pedig meszerzi a legnagyobb összegeket is.

— No, ami engem illet, — szölt közbe a Casino terraszán egy párizsi ur, — én kissé éle-

sebb szemmel nézem a vicomtet. Nézzék csak az arcát; nem a rendes vidámság az a vonásain; én inkább azt merném hinni, hogy ez az ember veszedelemben érzi a létét.

A vicomte azonban semmi okot sem adott a gyanakvásra; játszott, mint ahogy rendszeren szokott, nyert is néhány ezer frankot és ezzel megnyitotta a maga számára a szezon.

Egy reggel a vicomte új arcot pillantott meg a sétányon és örömmel teli kiáltással sietett feléje.

— Georges! . . . csakugyan te vagy az?

A jóbarátok megölelték egymást és akkor az ujon érkezett elmondta, hogy nem egyedül érkezett, hanem a feleségével.

— A feleségem még toilletjét rendez; de nemsokára lejön és akkor bemutatlak néki.

— Micsoda? hát te megnősültél? — csodálkozott a játékos.

— Hogyne . . . de csak négy nappal ezelőtt; most nászuton vagyunk.

— Lám, lám! — és a roulette-asztalnál akarjátok egymásnak bebizonyítani, hogy a

LEBOVITS és WEISZ angol divat férfiszabó cég

szives tudomására adja nagyrabecsült vevőinek és a nagyérdemű közönségnek, hogy az őszi idényre a legújabb és legdivatosabb angol, skot és Homespon, valamint angol double mellénykülönlegességei megérkeztek, a mely raktár dús választékban a nagyérdemű közönség rendelkezésére áll. Előnyös ruhabérel-táblázattal a cég eddigi jó hírneve is kezkesedik. — A m. t. vevőink és a t. közönség további pártfogását tisztelettel kéri

Lebovits és Weisz angol divat férfiszabó cég NAGYVÁRAD, Fő-utca, zárdá-épület. — Városi és vidéki telefon sz. 151.

pontját, a fegyverszünet kísérletének meghiúsulását a nemzet hibáján kívül. Apponyi pedig azt fejtegeti, hogy a merev negáció álláspontjára nem helyezkedhettek az uralkodó látszólagos közeledésével szemben.

A párt több nagyszabású határozatot hozott. Az összes ellenzéki pártok egyesülve, rövid határidőn belül az ország valamennyi választókerületében tiltakozó népgyűlést fognak tartani.

Tóth János az igazgatósági alelnökségről lemondott; ideiglenesen Leszkay Gyulát bízták meg az ügyek vitelével. A vezérbizottságban a párt három megüritelt tagsági helyre Károlyi István grótot, Hentaller Lajost és Mészöly Bélát küldötte. A párt 18 tagja vasárnap Fiuméba megy.

Az országgyűlési néppárt értekezlele is igen népes volt s nagy fontosságú kérdésekben foglalt állást.

A honvédszobor.

Abszolutizmus előestélyén a budai honvédszobornak hogyné jutna szerep! Az egyetemi ifjuság vasárnap ki akart hozzá vonulni, hogy megkoszorúzza. Rudnay azonban, aki annyit elnézett a szociálistáknak, a fölvonulást nem engedélyezte.

Miniszterek utazása.

Félhivatalosan jelentik: Ma délelőtt minisztertanács volt. Báró Fejérváry Géza miniszterelnök a nap folyamán Bécsbe utazik és előre láthatólag holnap Ó felsége előtt külön kihallgatáson megjelenik.

Vörös László kereskedelemügyi miniszter ma hivatalos ügyekben szintén Bécsbe utazik.

Bánffy akciója.

Hogy Bánffynak tervei vannak, az biztos. Mutatja, hogy a «Pesti Napló», mely tudvaleg Bánffyhoz legközelebb áll, nem czáfol — a koalíció kijelentései dacára — és hasábjaira foglalkozik a kérdéssel.

Azt azonban az idézet Bánffy-lap is konstatálja, amit mi tegnap megállapítottunk, hogy Bánffynak nincsenek új tervei, hanem ma is azon az alapon képzeli a kibontakozást, melyet múlt év augusztus havában formulázott. Az is bizonyos, hogy Bánffy nem fog a koalíció háta mögött intrikálni és éppenséggel nem fog sikerülni a kormányparti hírharangoknak Bánffyt a koalícióból kiugratni, ha csak a koalíció maga nem fogja helyesnek találni, hogy a békes megoldás megkönnyítése czéljából Bánffynak szabad cselekvési jogot adjon.

Újabb kísérlet.

A jövő héten lesznek kísérletek, hogy az ellenzékkel valami megegyezés jöjjön létre. A kísérletet Lukács László és társai fogják csinálni, mert a vezérek a kormányval közvetlenül nem állanak szóba. A hét végére a kérdésnek el kell dőlnie; ha pedig nem dől el, akkor feltétlenül jön az első számú intézkedés alkalmazása hivatkozással arra a törvényre, hogy az országgyűlést csak évente kell összehívni és annak a pontnak eltagadásával, hogy arra az esetre azonban, ha az országnak budgetje nincs, az új háznak három hónapon belül és a folyó év vége előtt ismét együtt kell lennie. Szóval törvényes álarca alatt a rideg abszolutizmus.

Békehangok.

Kossuth egy függetlenségi estilap tegnapi számában vezércikket közöl, amelyben többek

közt azt írja, hogy a koalíciónak az uralkodó elé terjesztett válasza voltaképpen fegyverszünetajánlat volt. A memorandumot Andrássy számára szerkesztették, neki szolgált direktívával. Nem volt ultimátum, egyenesen kikötötte a vezérbizottság, hogy Andrássy ne adja át a királynak a memorandumot, amelyben egyébként szó sem volt róla, hogy az uralkodó új választás esetén a nemzet újabb megnyilatkozását kötelezőnek ismerje el. A memorandumba ilyen tételeket és programpontokat csak a béke ellenségei magyaráztak bele.

A belügynök ellen különben Németországban kemény tüntetést terveznek, miért is hihető egy elmaradt beszámoló.

Városi közgyűlés.

— Második nap. —

Rimler Károly polgármester elnökölt.

Jelen voltak:

Hlatky Endre, Dr. Hoványi Gyula, Dr. Károly Irén, Kiss Dávid, Dr. Adorján Emil, Dr. Altmann Jakab, Balogh Döme, Beczkay Lajos, Dr. Berkovics Ferencz, Cser János, Déry János, Dr. Halász Lajos, Gábel Jakab, Löwenstein Zsigmond, Aufricht Mór, Huzella Gyula, Dr. Kurländer Ede, Dr. Pácz Sándor, Dr. Várady Zsigmond, Dr. Radó Ignác, Schwartz Izidor, Sulyok István, Weisz Károly, Röllich Lajos, Dr. Tóth Ferencz, Dr. Weisz Márton, Dr. Moskovits József, Dr. Moskovits Miklós, Moskovits Farkas, Bordó Ferencz, Dr. Istvánffy István, Juricskay Barnabás, Dr. Cs. resnyés Albert, Gerő Armin, Komlóssy József, Lukács Ödön, Dus László, Tóth Márton, Szántó Lajos, Kőszeghy József, Ragány János, Szűts Géza, Markovics Sámuel, Papolczy Ferencz.

Első sorban az első napi tárgyalás jegyzőkönyvét hitelesítették.

A Sas és Zöldfa eladásáról szóló jegyzőkönyvnel Dr. Hoványi Gyula kéri, hogy az igazságnak megfelelőleg vegyék be a jegyzőkönyvbe, miszerint az ajánlattevők pótajánlatukat a közgyűlés közben, délután 5—6 óra között adták be. Arra nézve is világos intézkedést kér, hogy a vevők jogosak-e a Sas és Zöldfa telkén új utcát nyitni.

Rimler Károly polgármester kijelenti, hogy a közgyűlés jegyzőkönyvei határozatok alapján készülnek. Az benne van a jegyzőkönyvben, hogy február 8-án lett a pótajánlat beadva. Az utca nyitás kérdése nem tartozik a jegyzőkönyvbe, a tanács és közgyűlés engedélye szükséges minden utcanyitáshoz.

A jegyzőkönyv ezen részét hitelesítették.

Új gép a villamos telepen.

A városi villamosmű üzemének emelkedése folytán még egy újabb 900 lóerős gép beszerzése szükséges, mert tartalék gépje nincs a telepnek.

Dr. Halász Lajos felvetette, hogy a villamos telep igazgatója egy évvel ezelőtt azt jelentette ki, miszerint az elmúlt tavasszal megrendelt 900 lóerőjű gép 10—12 évre elég lesz. Örül, hogy a telep rohamosan fejlődik, de szeretné tudni, miből fedezik az új gép árát.

Belányi Imre a villamostelep igazgatója szolgált felvilágosítással. Azt állította, hogy a gépház elég nagy lesz 10—15 évre s lesz benne hely még egy kazánnak és gépnek, de azt nem állítja, hogy új gépre nem lesz szükség. Most 36000 lámpa van bekapcsolva s ezt a gépek csak túlterheléssel bírják; pedig már legközelebb megindul a villamos vasut, be kell vezetni a villamos világitást az államvasutak pályaudvarára a postahivatalokba. Ezért nagyobb erőre van szükség s amellet a tartalék gép nem nélkülözhető, hogy olyan nagy fogyasztókat is megnyerhessenek, akiknek kellő garanciát kell nyújtani az üzem biztonságáról.

Dr. Halász Lajos arról győződött meg, hogy felesleges az új gép.

Belányi Imre feltétlenül szükségesnek tartja az új gép megrendelését. Most csak túlterheléssel tudnak dolgozni, s a már megkötött új szerződéseknél anélkül nem felelhetnek meg s könnyen világitás nélkül maradhat a város. Hogy eddig is megbírták az üzemet,

az csak a személyzet önfeláldozásának köszönhető, akik életük veszélyeztetésével dolgoztak egy rossz géppel is. Erre tovább nem vállalkozhatnak.

Kőszeghy József azt szeretné tudni, hogy ha a vízművet is bekapcsolják a villamosüzembe, 1—2 év múlva megbírja-e a terhelést. Nem kellene azért nagyobb gépegység.

Belányi Imre megnyugtatta, hogy a gépeket annak idején jobban ki lehet használni.

Ezután dr. Károly Irén, a törvényhatóság ezen kiváló tudású, önzetlen tagja hosszabb beszédben meggyőzően fejtette ki, hogy az új gépre okvetlen szükség van a telepnek zavartalan üzemé és fejlődésének biztosítása végett. Most 970 kilowatt terhelés van s az újabb már megkötött szerződések által 1000 kilowatt-ra van szükség, már 1906-ban. Ezt lehetetlen a mostani gépekkel ellátni, mert a 10—15 nap üzembe kerülő új gép tartaléknak kell. Azt is kifejtette, hogy kisebb gép nem felel meg tartaléknak, mert ha egy 600 kilowattos gépnek hibája akad, azt nem lehet 550 kilowattos géppel pótolni. A kis gép rendelése esetén 1—2 év múlva újra kell egy kis gépet rendelni. Ha pedig két kis gép helyett 1 nagyot vesznek, ennek a teljesítménye kétszer akkora, de az az ára sokkal kevesebb, tehát a kis gépek révén tetemes károsodás érné a telepet. Számadatokkal fejtette ki, hogy az új gép kifizeti az új befektetést. Majd azt mutatja ki, hogy mily óriási előny származik abból, hogy a villamos telepet nem részvénytársaság, hanem a város létesítette s házikézelésben tartja fenn. A közvilágitásért évi 47000 koronát fizet a város s ezért 147000 koronát kellene a vállalkozónak fizetni. Ő már öreg ember, de azért reménye van, hogy megéri, nem is sokára, amikor kellő vezetés mellett a villamostelep évenként 100000 korona hasznot hoz. Nyugodt lélekkel, becsületos lelkiismerettel ajánlja a javaslat elfogadását. (Tetszés, éljenzés.)

Aufricht Mór meggyőződésből állítja, hogy a telep üzembiztonsága szempontjából szükséges az új gép megrendelése.

Dr. Hoványi Gyula elfogadja a javaslatot, azonban felhívja a tanácsot és a villamos felügyelő bizottságot, miszerint gondolkozzanak a magánfogyasztás olcsóbbá tételén. A város megtalálja a számítást, mert megnövekedik a fogyasztás, minél olcsóbb és hozzáférhetőbb lesz az áram.

Rimler Károly kijelentette, hogy ez irányban is tárgyalni fog.

Ezután az új gép beállítását egyhangulag elfogadták.

*

A Hágó korcsma lebontását elhatározták.

Beczkay Arthur volt vámtelügyelő fizetésének egyharmadát kérte visszamenőleg. A közgyűlési bíróság kimondta, hogy a felfüggesztett tisztviselőknek a felfüggesztés idejére is jár az egyharmad fizetés.

A jogügyi bizottság véleménye szerint Beczkay Arthurnak nem jár az egyharmad fizetés, mert ő nem lett felfüggesztve, hanem a szabályrendelet alapján a polgármester elbocsátotta. A jóváhagyott szabályrendeletet pedig a miniszter sem változtathatja meg. Ezért a kért fizetés kiutalását nem véleményezte a jogügyi bizottság s a tanács szintén ezen álláspontra helyezkedett.

Dr. Halász Lajos nem fogadja el a javaslatot, mert amikor a jogügyi bizottság véleményét meghozta, csak két tag volt jelen.

Dr. Hoványi Gyula: Négyen voltak jelen! Dr. Halász Lajos: Ujból adják ki az ügyet a jogügyi bizottságnak, új vélemény adása végett.

A tanács javaslatát elfogadták s Beczkay kérelmét elutasították.

Ugyanezen indokok alapján elutasította a közgyűlés Horváth János volt vámtelügyelő hasonló kérelmét.

A többi apróbb ügyek letárgyalása után a közgyűlés fél 6 órakor véget ért.

NAPROL-NAPRA.

A mükatholikusok.

Kik ők és merre van hazájuk? Országvilágszerte mindenütt, de az utóbbi évtizedek folyamán, a szabaddómivesség térfoglalása következtében Magyarországon legkivált. Amikor jogokról van szó, akkor temérdek a jó *katholikus*. Amikor köteleességek teljesítését követelik, akkor meg senki sem az közülök. Amikor a katolikusok anyagi erkölcsi támogatásáról van szó, akkor mindenkinek eszébe jut, hogy voltaképpen ők is katolikusnak keresztelték. Akkor jók a papok, jó ez egyház, jók a katolikus intézmények. De, amikor helyt kell állani a katolizmusért, akkor a *patentírozott katolikusok* vagy félrevonulnak, szerényen, mint az ibolya, vagy pedig nagy hangon kijelentik, hogy ők szeretik vallásukat, egyházukat, de éppen séggel nem — *klerikálisok*. Ilyen olcsó szellemeskedést számtalan esetben hallunk olyan emberek szájából, akiket a *katholikus karitás intézetei nevelték urrá!*

Legeklatásabb példái ennek a bántó kontrasztnak a *kepviseleválasztások*. Még az öreg Tisza Kálmánnak is az volt a panasa annak idején, hogy a katolikusok tuktatják meg. A papság tudhatja legjobban, hogy czéges liberálisok mennyire hangoztatják nagy katolikus voltukat ilyenkor. De nem csak a politikai élet szolgál a mükatholikusok illusztrálására példakal. A társadalmi élet számos jelensége csak úgy ontja az adatokat. Ha arról esik szó, hogy a katolikus sajtó valakit megdicsérjen, akkor ezek a mükatholikusok szinte megbotránkoznak rajta, ha vélt érdemeikről nem szól a dob. Hanem, amikor a katolikus sajtó támogatására kerül a sor, akkor a döhöngő mükatholikusok adják a fölvilágosultat. Már azt csak nem tehetik, hogy örökké sötét középkori szellemben szerkesztett papi lapra fizessenek elő! Inkább fizetik vesződséges munkájuk garasával a *zsídó, szabaddómivesség* papfaló lapokat, folyóiratokat, regényeket, tudományos munkákat, füzeteket, naptárakat, röpiratokat.

Ha a keresztény kisiparos vagy kereskedői osztály közreműködésére, támogatására szorulnak ezek a jó urak elképednek, csodálkoznak, panaszkodnak, hüledeznek, hogy hogyan lehet az hogy nem pártolják őket, nem segítik elő törekvésüket, céljuk elérését.

De bezzeg, amikor a keresztény kisipar érdekében kell szót emelni, a keresztény mestereknél kell dolgoztatni, a keresztény kereskedőnél kell vásárolni, akkor mindez Hekuba, spanyol talu a sok derék, jóra való, nagypipájú, kevés dohányu mükatholikusnak.

Az egyházpolitika idején ezek a jó katolikusok hallani sem akartak például a katolikus társadalmi *egyesületekről*. Persze, akkor még áldozattal járt az ilyesmi. Ma már alkalmas módja nevek forgalomba hozatalának, irodák, büroók, üzletek föllendítésének, összeköttetések szerzésének, protekciónak, reklámnak, karriérnek. Ennyire kedvezően alakult szituáció, ilyen jól változott körülmények mellett éppen a mükatholikusok kapkodnak két kézzel a katolikus egyesületek tisztsége után. Más a *szövetkezeti élet*, vagy például a *keresztényszocialis akció* kevésbé kényelmes, Sőt, mai napig nagyon is vesződséges, exponált, felelősségterhes. A mükatholikusok tehát szidják, fázna tőle s letárgyalják a sárga földig.

Vagy ott van például a katolikus autonómia. A mükatholikusok közül bizonyára egy sem akarta tökéletes, ideális formájában soha. Mégis, országszerte a leghetlenebb nevek kerültek forgalomba annak idején az autonómiai választások során.

Hát így van ez végesvéig országos, törvényhatósági, községi politikában, társadalmi életben, gazdasági világban, sajtóban. Vagy hideg az ember, vagy meleg. De egyszerre mind a kettő nem lehet. Nem ember az olyan, aki sem fehér, sem fekete, aki határozatlan, kétkulacsos. Nem férfias dolog az ilyesmi. Vagy, vagy!

Aki katolikus, legyen katolikus. Valljon színt. Ennek pedig első feltétele, hogy ne induljon bornirt frázisok után, hanem vesse magát alá mindenben az egyház parancsának. Mert a katolikus ember életében fegyelmeknek kell lennie.

Zichy Gyula gróf pécsi megyéspüspök szavait idézzük idevonatkozólag intronizációs prédikációjából.

— Akarod-e Krisztust? Akkor akarnod kell az egyházat. Senki sem mondhatja Krisztust üdvözítőjének, aki nem vallja az egyházat anyjának. Vagy mondjátok csak, hova jutottak azon testvéreink, kik keresztényeknek mondják ugyan magukat, de nem ismerik el az egyház tekintélyét?

Ne teketóriázzunk tehát. Nincs klerikalizmus, nincs mükatholizmus. Csak kettő van. Egytől szabaddómivesség. Másfelől tetterős katolizmus. Aki igazán katolikus, ne csak beszéljen, hanem álljon be utógondolat nélkül az utóbbi táborba.

(h)

UJDONSÁGOK.

TÁJÉKOZTATÓ.

Február 18. Kath. szabad liceumi matiné a főgimnáziumban d. e. 11 órakor.

Márczius 8. Kath. szabad liceum böjti estélye a főgimnáziumban este 6 órakor.

Márczius 22. Kath. szabad liceum böjti estélye a főgimnáziumban este 6 órakor.

Április 5. Kath. szabad liceum böjti estélye a főgimnáziumban este 6 órakor.

Május 5. Kath. szabad liceum estélye a főgimnáziumban este 6 órakor.

Június 27. Szent László ünnepély.

Tisztelettel kérjük vidéki előfizetőinket *hogy ugy hátralékban levő, valamint a jelen negyedre szóló előfizetéseiket mielőbb beküldeni sziveskedjenek*, hogy a lap szétküldésében fennakadás ne történjék.

Harmadik egyetem?

(m.) Katolikus egyetem, hol késel a éji homályban? Körületted zajlik az élet száz követelésével s mégsem tudsz életre kelni. Az élet száz követelése közül miért éppen a helyi érdek a legfőbb, mely miatt a széthuzás teszi lehetetlené az erők tömörülését. Verseng Kassa, Pécs, Eger, Temesvár, Gyulathérvár, Szeged, Pozsony. Hét város, mint Görögthonban Homéroszért. Szerencsétlen idea, mely a születendő gyermeket széttepi; inkább ne legyen, minthogy a másé legyen. Salamon királybeli mostohaanya szerepe biz ez. Mégsem egészen. Elismerjük, hogy az alapítványt tevők szándéka akadályt képez a szép számban levő tőkék jük, hogy az alapítványt tevők szándéka aka-

dályt képez a szép számban levő tőkék egyesítésére, mely esetben pedig rögtön megkezdhetnénk az amugy is dekrisztianizált budapesti egyetem katolikus eredetű alapjaival a harmadik, még pedig katolikus egyetem építését. Inkább a hét város bármelyikében, mint sehol.

Lám a protestánsok nem tanakodnak a hely kérdése fölött. Egyértelműleg küldik adományait Debreczenbe a létesítendő protestáns egyetemre.

Emlékszünk Csiky, debreczeni protestáns theologiai tanár amerikai utjára, melyen a debreczeni protestáns egyetemért fáradozott. Nemrég történt a fugyivásárhelyi református lelkész ajánlata jövedelme tíz százaléka erejéig. Most újra értesülünk adományokról a debreczeni protestáns egyetemre. Nem annyira az adományok nagysága, mint inkább azoknak folytonossága érleli nagyra a protestánsok reményeit. A protestáns lelkészek körében általános gyűjtés indult meg. A pénzügyi intézetek áldozatkészségét a «Hajdumegyei népbank» nyitja meg száz korona adományával, melyet valószínűleg évenként meg fog ismételni.

Kicsiny összegek, de nagy erőfeszítés, egyértelmű összetartás.

Nálunk vannak szép összegek, de mintha egy idő óta elaludt volna az érdeklődés s ami legfőbb, hol van az összetartás?! Érdemes volna a szellem és anyagi tőkék egyesítésének módjáról gondoskodni; a hely fölött, mint részletkérdés fölött talán könnyebb volna megegyezésre jutni.

Nagy kérdés az, előbb lesz-e a katolikus, mint a protestáns egyetem?

* A folyó évi kövezési program.

Nagyvárad város mérnöki hivatalában nagy szorgalommal dolgoznak a folyó 1906-ik évre szóló burkolási munkaprogrammon. A főmérnök tegnap jelentette a városi tanácsnak, hogy e hó végéig feltétlenül be fogja azt terjeszteni. Természetes, hogy mindenütt, de különösen az érdekelt utcák lakosai kíváncsian várják a program nyilvánosságra hozatalát, de még jobban annak helyes végrehajtását.

* A nyilvános könyvtár ügye.

A Nagyváradon létesítendő nyilvános nagykönyvtár ügye a törvényhatósági bizottság márcziusi közgyűlése elé kerül. A kiküldött bizottság januári gyűlésének jegyzőkönyvét tegnap terjesztette be Rimler Károly polgármester a városhoz, amelyben a bizottság indítványozza a törvényhatóságnak, mondja ki, hogy a nyilvános nagykönyvtárt létesít és alapját a községi iskolai könyvtárral megveti, amelyhez — feltűgyelői joggal azonban természetesen a kultuszminister rendelkezik a könyvtár fölött — hozzájárulását kikéri.

* Uj udvari tanácsosok.

A Budapesti Közlöny legújabb száma jelenti, hogy a király *Entz Géza és Láncoz Gyula* budapesti tudományegyetemi nyilvános rendes tanároknak a felső oktatás és a tudomány terén szerzett érdemei elismerésül a m. kir. udvari tanácsosi címet adományozta díjmentesen.

* **A számvevői hivatal személyzet-szaporítása.** Ragány János városi főszámvevő a számvevőség munkakörének egyre fokozódó terjedelméhez képest két új alszámvevői állás rendszeresítését kérte a számvevői hivatalhoz. A jog- és pénzügyi szakbizottságok azonban ilyen értelemben nem véleményezték a kérelmet teljesíthetőnek pénzügyi szempontból, hanem olyan értelemben, hogy két adóhivatali tisztviselő, *Klemens Péter* számszít és *Buda-házy Kálmán* tb. alszámvevő végleges és Bige-

Béla számtiszt feltételeken és ideiglenesen osztassék be a számvétséghez. Erre az indítványra tegnap tette meg véleményét a főszámvévő. Szerinte a nevezetteknek a számvévői hivatalhoz beosztása ellenkezik a szervezeti szabályrendelettel és a törvénnyel, mert ők a városi adóhivatalhoz élethossziglan megválasztott tisztviselők és jelenlegi címük nem felel meg a minősítési törvény számvévőségre vonatkozó követelményeinek. Hanem mindazonáltal a város pénzügyi helyzetére való tekintettel a nevezett adóhivatali tisztviselőknek a számvévőséghez való beosztását elfogadja, de kéri, hogy a minősítési törvénynek megfelelő címet adják meg nekik.

* **Elhunyt városi virilis.** *Munk* Jakab vállalkozó, ki virilis jogon régóta tagja a város törvényhatóságának, tegnap elhunyt. Halálát nagy család gyászolja, közte fia, dr. *Munk* Béla orvos. A városháza tornyán gyászlobogó jelzi a törvényhatóság gyászát s *Rimler* Károly polgármester a temetésen való részvételle a következő felhívásban szólítja fel a törvényhatósági bizottság tagjait.

Nagyvárad város törvényhatósági bizottságának t. tagjait fölkérem, hogy törvényhatósági bizottságunk egyik legrégebbi érdemes tagjának, már néhai *Munk* Jakab urnak folyó hó 11-én (vasárnap) délelőtt 10 órakor a Kapuczinus-utcai gyásházánál megtartandó végtesztességételen megjeleni sziveskedjenek. Nagyvárad, 1906. évi február hó 9-én.

Rimler Károly.
polgármester.

* **A Bányasor burkolása.** A Csillagvárosrész polgárai nem régen kérelemmel fordultak a tanácshoz, hogy a Bányasor-utca gyalogjáróját, valamint a Jégpinczétől a vámházig terjedő uttestet közönséges körskövel burkoltassa ki a város. A jogos kérelemre tegnap tette meg jelentését a mérnöki hivatal. Ennek értelmében a Bányasor járdája véglegesen csak a Pecze és az Aduna patak rendezése után lesz rendbehozható, addig is azonban, mielőtt az időjárás megengedi, a járdákat kiegyengetik, felhomokoltatják, a kocsiutat kikavicsoltatják.

* **Toldy ünnep a főgimnáziumban**
A nagyváradai premontrai főgimnázium ifjusága tolyó évi február hó 25-én a főgimnázium dísztermében a »Segítő-Egyesület« javára *Toldy* Ferencz születésének századik évfordulója alkalmából matinét rendez. Kezdeté d. e. 11 órakor. Belépő-jegy személyenkint 1 korona. Felülfizéseket a jótékonycél érdekében közöttelel fogadunk és hirlapilag nyugtázunk. Jegyek a meghívó előmutatásával Sebő Imre könyvkereskedésében, a matiné napján a pénztárnál válthatók.

A Toldy matiné műsora a következő:

1. Várad Aladár: Magyar ábránd Spech János motivumai felett. Előadja a főgimnázium zenekara.
2. Elnöki megnyitó. Tartja: Turányi András, ifj. elnök.
3. Toldy Ferenczhez, Vargha Gyulától. Szavalja: Breuer Oszkár VII. o. t.
4. Az angyalok kara — a »Faust«-ból. — Schuberttől. Előadja: a főgimn. vegyes ének-kara harmonium kísérettel.
5. Ünnepi beszéd. Tartja: Kiss Ernő VIII. oszt. tanuló
6. Alards 2-éme Symphonie: 1 ső hegedű: Fényes György VII. oszt. tan. 2-ik hegedű: Szmazsenka Herbert V. oszt. Zongorán kíséri: Smerhovsky József zenntanár.
7. Többet észszel, mint erővel, Pósa Lajostól. Szavalja: Pajor Kálmán V. osztály tan.
8. Norvégia himnusa, Dittelján István átiratában. Előadja: a főgimn. férfikara.
9. Monolog. Előadja; Sziber Nándor VII. oszt. tanuló.
10. Toldy induló. Várad Aladártól. Előadja: a főgimn. zenekara.

* **Összeégett a férje vigyázatlansága miatt.** Dusesdről jelenti tudósítónk, ott tegnap egy asszony a férje vigyázatlansága miatt borzalmas égési sebeket szenvedett. Anka Mikula dusesdi lakos, gazdaember az istállóban pipázgatott, miközben el is aludt és valószínűleg tüzes dohánydarab esett ki pipájából, mely lángra gyújtotta az ott elszórt szalmacsomókat. A füst felébresztette Ankat, kinek még idejekorán sikerült menekülnie a tűzből, mely rohamosan terjedt. Az istállóba több tehén is volt, melyek a füst folytogatásától keservesen bögtek. Ankáné, ki a lakóházban volt elfoglalva figyelmes lett a siralmas állati bögségre és kijött. A tűz már ekkor az egész tetőt elborította. Az asszony azonban csak a teheneire gondolt és minden visszatartás ellenére is az istálló ajtaját akarta kinyitni, hogy megszabadítsa a teheneiket. Ankáné ki is nyitotta az ajtót, mikor a tető leszakadt és az asszonyt maga alá temette. A körülötte állók gyors munkájának köszönhetette, hogy szénne nem égett, így is félholtan húzták ki az égő szalmatető alól. Az asszonyt kórházba akarták szállítani, azonban utközben halálos sebeibe belehalt. Az ügyészség Anka Nikula ellen megindította a vizsgálót.

* **Köszönetnyilvánítás.** A Nagyváradai Katolikus Legényegylet javára az egyület bálja alkalmából, a már felsoroltakon kívül: *Szmrecsányi* Pál dr. megyés püspök 50 koronát, *Fetser* Antal provikárius, apátkanonok 20 koronát, *Spelli* Gyula kanonok pedig 10 koronát fizetett felül. A nagylelkű adományokért az egyesület hálás köszönetét nyivánítja.

* **A kofavonatok.** Még néhai Baross Gábor kereskedelmi minisztersége idejében, minden nagyobb város környékén rendszeresített a vasuti igazgatóság ugynevezett kofavonatokot, amelyek reggel a környékbeli lakosság érdekeinek megfelelő időben indulva a nagyobb városok napi piacra elárúsítás végett siető vidéki közönséget szállították. Jó hasznát vette ennek az intézménynek az 1905. évi május 1-ig Nagyvárad városának és a Püspökladány-nagyvárad vonal mentén eső községeknek lakossága is, mert Püspökladányból reggel 5-kor indult, amely Nagyváradra 7 óra 15 perczkor érkezett, így a piacra készülő árusító közönség 8 órára, tehát a legalkalmasabb időre, a piacra érkezhetett. Az év elején azonban a vasuti igazgatóság ezt tisztán viczinális érdekekből létesített vonatot más érdekekkel kezdte kombinálni és a rossz összeköttetés, valamint a sűrűn ismétlődő ké.ések miatt a siető útasok az eddigi negyed 8 óra helyet jó esetben fél 9 órakor érkeznek Nagyváradra az állomásra. Míg innen a piacra jutnak, elmúlik 9 óra, a mikor már majdnem minden vásárló hazafelé igyekszik megvásárolt élelmiszereivel, sőt vasárnapi napon egyenesen szét is verik már ilyenkor a piacot.

A régi menetrend idejében az 520-as számú vonatnak csatlakozása volt Bihar-Püspökiben a 60116014. számú érmelléki vonathoz. A menetrendváltoztatás óta pedig ettől is elesett, s így a sárréti közönség nem mehet, csak este az érmellékre. Ezeket a bajokat föltárták már a Püspökladány-nagyvárad vonal mentén, Nagyvárad közelében eső községek képviselőtestületi a magyar királyi államvasut igazgatósága előtt két ízben. Először, még mielőtt a menetrendváltoztatás életbe lépett volna 1905. május elseje előtt, mielőtt a menetrend megváltoztatásának szándékáról a lapokból értesültek.

Másodszor 1905. október elseje előtt, hogy az új menetrend kiadásával a baj orvosolható legyen. De mind a kétszer eredménytelenül. Most újra benyújtják a már két ízben beadott kérvényt és remélhető, hogy mihamarabb orvosolva lesz a tőzsgyökeres magyar vidéket mélyen súlytó sérelem. Aztán még egy panasz van a kofavonatok miatt. Ugyanis azokkal nem csak kofák közlekednek, hanem mások is és soha sincs elegendő kocsi Mindig tulzsufolva vannak. Minthogy nemcsak kofák utaznak e vonatokon, megtörtént már, hogy II. oszt. jeggyel bírók a pakk-kocsikban jöttek. Ezeken is segíteni kell az államvasutak igazgatóságának.

* **Halálozás.** Részvételt vettük egy derék urnó özv. *Killian* Lőrinczné, született *Buckenmayer* Teréz elhunytáról szóló gyászjelentést. Az elhunyt matrónában Sziládky Ernő tekintélyes iparos anyósát gyászolja. A családi gyászjelentés a következő:

Alólírottak legmélyebb fájdalommal tudatják a szeretett anyát, testvér, anyós és nagyanyának özv. *Killian* Lőrinczné született; *Buckenmayer* Teréznek t. hó 8-án este 7 órakor, életének 86-ik évében, végelgyengülés következtében történt gyászos elhunytát. A megboldogult földi maradványai f. hó 10-én d. u. fél 4 órakor fognak Szaniszló-utca 23. sz. gyásházánál a róm. kath. egyház szertartása szerint beszenteltetni és a n.-várad-olaszi-i temetőben levő családi sírkertben örök nyugalomra tétetni. Az engesztelő szent mise-áldozat pedig t. hó 12-én d. e. 10 órakor fog az elhunyt lelkiüdvéért a várad-olaszi i róm. kath. plebánia-templomban az Egék Urának bemutatni. Mely végtesztességételen az elhunyt rokonai, barátai és ismerősei tisztelettel meghivatnak. Nagyvárad, 1906 február 9. Áldás és béke poraira! *Killian* Teréz, férj. *Környei* Béláné leánya. *Sziládky* Ernő, *Környei* Béla vejei. özv. *Goldschmiedt* Theodorné sz. *Duckenmayer* N., *Duckenmayer* Edmund testvérei. *Sziládky* Imre, *Sziládky* Hermin, férj. *Jankovits* Ernőné, *Sziládky* Anna, *Környey* Teréz, férj. *Knoblauch* Miksáné, unokái. *Környey* Irén, *Környey* Béla, *Környey* István, *Környey* Kornél, *Környey* Dezső, *Környei* Atilla unokái *Jankovits* Ernő, *Knoblauch* Miksa unokavők.

* **Járvány.** Belényesi főszolgabíró jelenti, hogy ott a kanyaró járvány szorványosan lépett fel. A kellő óvintézkedések megtétek.

* **Czigányügy rendezése.** Sáros vármegye ugylátszik nem marad a mi vármegyénk mögött a czigányok garázdálkodásai tekintetében. Érdekes és sajnálatos, hogy a legtöbb vármegye nem rendelkezik rendelettel, mely e vándor, vakmerő és enyveskezű faj kikapásai megfékezésére volna rendelve. Sáros vármegye átiratot intézett az alispánhoz, melyben kéri hogyha a megye esetleg rendelkeznie a czigányügy rendezésére vonatkozó szabályrendelettel, úgy küldje át hozzájuk, hogy esetleg hasonértelmű határozat hozatala megyénk szivessége által megkönnyíttessék.

x Van szerencsém a n. é. közönség tudomására hozni, hogy előre haladott idény folytán a még mindig *dus választékban* meglevő *valódi angol és scot téli divat szöveiteimet mélyen leszállított árban bocsátom áruba.* Kívánatra azon előnyt is nyujtom, hogy t. vevőimnek a bevásárolt anyagot saját szabászati termemben a legdivatosabb fazonokban és remek kivitelben nagyon jutányosan feldolgoztatom. Már egy próbavásárlás után is meggyőződhetik bárki, mily figyelmesen és előnyösen lesz nálam kiszolgálva. Kiváló tisztelettel: *Teszler* Simon, posztó nagykereskedő Zöldfa-utca 33.

SZINHÁZ.

Heti műsor

Szombat: Bohémszerelem. C.
Vasárnap: d. u. Fehér Anna este Bohémszerelem.

Bohémszerelem — harmadszor. A színház nagyszerű ujdonsága, a »Bohémszerelem« operett ma harmadszor kerül előadásra ezuttal C. bérletben. A két telt ház után ma is zajos estére van kilátás.

Vasárnap a színházban. Holnap két előadás lesz a Szigligeti színházban. Délután 3 órakor fél helyárok mellett Gárdonyi Géza magyar népdramája »Fehér Anna« ismétlődik meg. Este bérletszünetben a »Bohémszerelem« megy negyedszer. Mindkét előadásra jegyek már ma délután előre válthatók.

Papi reverendekeme nagy választékban
Maradékok félárban

IRODALOM.

Tíz év. A Nagyváradai Katolikus Kör történetéből. Ezen a czímen, mint jeleztük is már *Imrik Gusztáv dr. ügyvéd*, a kör agilis titkára nagy hatást és jubiláris előadását az egyesület első decenniumáról, külön füzetben is kiadta. A füzetet kiosztják a tagok közt, kik bizonyára kedves emlékül őrzik meg késő időkig a gondos visszapillantást, melynek kiváló becsét már a jubiláris ünnepély alkalmával kellőleg méltattunk.

szent Norbert, Gennep ura, a prémontrei kanonokrend alapítója és Magdeburg érseke. — Életkép. Irta Zak Altonz. Németből fordította és átdolgozta Novotny S. Alfonz, jászói prémontrei kanonok, nagyváradai főgimnáziumi igazgató. A keresztény katolikus ifjuságnak olvasmányul ajánlva. Szent László nyomda Nagyváradon. 1905. — Ára 2 korona.

A mű karácsonykor hagyta el a sajtót. Kapható a nagyváradai prem. főgimnáziumban és a Szent László nyomdában, Nagyváradon (Szilágyi Dezső-utca 5. sz.)

Tekintve a könyv szellemét és irányzatát, annak szives támogatását és figyelembevételét kéri a fordító

MULATSÁG.

Farsangi naptár.

Február 10. Posta- és távirat-altisztek és szolgák bálja.

Február 18. Czukrászok bálja.

Február 24. Az élesdi állami tisztviselők táncestélye.

SZERKESZTŐI PÓSTA.

tz. Sziveskedjék velünk nevét közölni.

NYILTTÉR.

BUTOR-IPARTELEP

Nagyvárad, Szent László-tér
RIMANÓCZY-HÁZ. Holdas templom mellett.
Telefonszám az egész megyére 584.

Tisztelettel tudatom a n. é. közönséggel, hogy

butor

nagyraktáramban

modern szalon-, ebédlő-, háló- és fürdőberendezések, valamint mindenemű tükör, réz- és vasbutorok a lehető legszolidabb árszámítás mellett a leg-szebb kivitelben szerezhetők be.

Saját műhelyemben

személyes felügyelet mellett készülnek minden e szakmába vágó asztalos, kárpitos és díszítő stb. munkák, javítások a legjutányosabb árszámítás mellett

Tisztelettel

Büchler Márton.

TÖRT SZÁMOK

TANITÁSA ÉS TANULÁSA
közéiskolába készülő
tanulók, kisiparosok
és kisgazdák számára.

Irta: **RÁTKAY JÓZSEF.**

Kapható a

Szent László nyomdában.

Szilágyi Dezső-utca 5. sz.

Ára 20 fillér.

Vidékre 25 fillér előleges beküldése
mellett bérmentesen küldetik meg.

TÁVIRATOK.

A spanyol király esküvője

Budapest, február 9. (Saját tud. távirata.)
Madridból jelentik: A király esküvője június 2-án lesz a szent Jeromos templomban. Az esküvő után a nászmeget el fog vonulni a főbb utcákon. Az udvar és a város az esküvő hírére nagy ünnepeket tervez.

Bülow a parasztokért.

Budapest, február 9. (Saj tud. távirata.)
Mint Berlinből jelentik: a német mezőgazdasági tanács lakomáján Bülow kancellár beszédet mondott, hangsúlyozva a mezőgazdaság iránt táplált rokonszenvét. Emlékeztet a húsdrágaság idjére és köszönetet mond azért az elismerésért, a melylyel ebben a kérdésben elfoglalt magatartása iránt viseltettek. Abban a meggyőződésben volt mindig, hogy a mezőgazdaságnak és az országnak hasznára vált magatartásával.

Bár a húsdrágaság több vidéken nyomasztólag hat ma ma is, de ilyen gazdasági konjunkturákkal szemben az ő hatalma korlátolt. Máról holnapra az ilyen bajokat nem lehet orvosolni. — Ha a határ megnyitása, amit oly sokszor dicsérnek, föltétlenül hasznos orvosság volna és nem rejtene veszélyt magában, miért makacszkodnék a kormány és miért ne alkalmazná azt.

De én, ugymond, magam részéről nem helyeselném ezt az intézkedést, mert a német marhaállomány a német nemzeti vagyonnak fontos tényezője. A míg a marhabehozatal a marhsvész beczipelése nélkül történhetik, addig nem is akadályozzuk azt meg. De mihelyst nem biztosítjuk marháinkat az egészségét fenyegető veszedelmek ellen, akkor nemcsak a gazdaságot, hanem a fogyasztókat is veszélynek tesszük ki. Mihelyt a marhsvész újra elterjed nálunk, ugy a húsdrágaság, és a husinség ismét beáll. Azért arra kell törekednünk, hogy függetlenítsük magunkat a külföldtől és a marhaállományunkat lehetőleg emeljük. Nem a nagybirtokost, hanem a parasztot tartjuk szemünk előtt. A parasztság erősítése a kormány legelsőrangú feladata társadalompolitikai okokból is.

A szociáldemokrácia előszeretettel a parasztság ellen küzd és azzal akarja a parasztot megnyerni, hogy meg akarja győzni arról, hogy mint birtokosnak nincs jövője. Annál inkább kötelessége a kormánynak és a birodalmi kancellárnak, hogy a parasztságot, mint a monarchikus állam legbiztosabb elemét megvédje és biztosítsa.

Ennek a feladatnak én meg fogok felelni, amíg vezető állásban vagyok. Amíg egy német paraszt rögén állhat és tisztességes megélhetése biztosítva van, addig a szociáldemokrácia nem veti meg uralmát a Keleti tenger és az Alpesek között.

Klofác a dinasztia ellen.

Budapest, február 9. (Saját tud. táv.)
Szófiából jelentik: Klofác osztrák képviselő egy itteni oroszbarát lapnak levelet irt, melyben azt mondja: Bulgária és Szerbia rájöttek arra, hogy mit várhatnak a Habsburgoktól, a szlávok ellenségétől. Fogjatok kezét az osztrák udvar politikája elleni közös védekezésre. A mai osztrák politika gonosz merénylet, mely ellen csak a balkán népek confoderatiója használhat.

Az angol király egészsége.

Budapest, febr. 9. (Saját. tud. táv.)
Londonból jelentik: A Britisch Medical Journal jelenti, hogy Ott Ernő marienbadi orvosnak Windsorban tett látogatása nem függ össze a király egészségével. A király állapota minden tekintetben kielégítő.

A kaukázusi zavarok.

Budapest, február 9. (Saját tud. távirata.)
Berlinből jelentik: A Kaukázusból még mindig nyugtalanító hírek jönnek. A Sangcsuni kerületben a tatárok meggyilkoltak 200 asszonyt és gyermeket. Számos házat felgyújtottak az örmények vonultak ellenük és véres harc után a tatárok megszaladtak és számos hallottat hagyva hátra.

REGÉNYCSARNOK.

Gyorgyejev Foma.

Irta: Gorkij Maxim

35.

Az emberek ügyesek voltak, ravaszok okosak, — ezt látta; ha üzleti ügyekben kellett lennie, tudta, hogy fontos esetekben senki sem mondta a másiktól azt, amit igazán gondol, figyelte őket és érezte, hogy sóhajtásaik és panaszaik nem igazak. Csöndesen hallgatta őket, miközben bizalmatlanul pillantott rájuk és homlokán mély barázdák támadtak ilyenkor.

Egy reggelen, éppen a tőzsdén voltak, mikor Majakin így szólt:

— Ananij megjött. Szeretne látni. Menj hozzá estére. De vigyázz a nyelvedre. Ananij mindent meg fog próbálni, hogy kioldsd a nyelvedet. Nagyon hamis ördög... szenteskedő róka aki az ég felé fordítja a szemét, miközben kilopja a pénzt a zsebedből vigyázz!

— Hát tartozunk neki? — kérdezte Foma.

— Tartozunk. A bárka még nincs kifizetve s nemrégiben fát is szállított nekünk. Ha mindent egyszerre kér, ne fizess neki. A rubel ragadós, minél tovább van a kezében, annál több kopek ragad meg rajta.

— De ha tartozunk s ha követeli?

— Ha siró és könyörög, neken bögnöd és zokognod kell, de ne fizess — Oha megyek — mondta Foma.

Ananij gazdag fakereskedő volt, nagy fűrészmalom tulajdonosa, aki e mellett bárkákat is épített és tutajokat küldözgetett szét a Volgán. Ignáczzal már évek óta állott üzleti összeköttetésben s Foma gyakran látta a magas növésű öregembert, aki olyan egyenes volt, mint a fenyő s hosszú fehér szakállu, lelógó karu ember volt. Fomában mindig tisztelettel ébresztett ez a gyönyörű növésű, nyílt tekintetű ember, ámbár gyakran hallotta, hogy ez a vadember nem tisztességes uton szerezte a vagyonát s ámbár szeltemben beszéltek, hogy az öreg gyalázatos életet folytat egy vidéki városkában. Ignác is beszélte, hogy Ananij fiatal korában, mikor még paraszt volt, a kertjében fekvő kis házikóban egy kiszabadult fegyenczet tatrogatott, aki hamis pénzt vert az öregnek. Ez volt Ananij vagyonának az alapja. Egy napon leégett a házikó s a hamuban egy elégett ember hulláját találták meg, akinek szét volt zuzva a koponyája. Azt beszéltek, hogy Ananij ölte meg ezt az embert. Ehhez hasonló eset több is történt az öreggel. De a városbeli gazdag emberekről sok ilyen dolgot beszéltek s majdnem mindannyiról azt beszéltek, hogy rablással és gyilkossággal keresték a vagyonukat. Foma hallotta ezeket a dolgokat, de sohasem gondolkozott arról, hogy megfelelnek-e az igazságnak vagy sem.

Azt is tudta Foma az öregről, hogy két asszonyt tulélt már. Az egyik a nászéjszakán halt meg Ananij karjai között. Aztán a fia feleségét edesgette magához, a fiu inni kezdett s bizonyosan tönkre ment volna, ha időközben rá nem szánja magát, hogy az irtási kolostorba megy. Mikor ez az asszony is meghalt, Ananij egy néma kolduslányt vett magához, akivel még most is együtt él s aki nemrégiben egy halott gyermeket szült a világra...

Mikor Foma a vendéglőbe ért, amelyben

Ananij lakott, mindaz eszébe jutott, amit atyja s a többiek beszéltek róla s úgy érezte, hogy Ananij nagyon érdekli őt.

Mikor kinyitotta az ajtót, megállt a kis szoba küszöbén, melynek egyetlen ablaka a szomszéd háztetőre nézett. Az öregember, aki éppen most ébredt föl, az ágy szélén ült, a karjára támaszkodott s a padlóra bámult. Hosszu szakállu a térdéig ért, de még így, ülő helyzetben is, nagyon magas embernek látszott.

— Ki az? — kérdezte Ananij rekedt, haragos hangon, a nélkül, hogy felemelte volna a fejét.

— Én vagyok. Jó napot, Ananij Savvics! Az öreg lassan fölemelte a fejét, összehuzta a szemét s Fomára nézett.

— Ignác fia? Igen?

— Az.

— Jöjj ide, Ülj az ablakhoz, látni akarom, hogy mi lett belőled. Kei tea?

— Iszom. Köszönöm.

— Pinczér! — kiáltotta az öreg, megfogta a szakállát s figyelmesen nézett Fomára. Foma oldalról nézte.

Az öreg ember homlokán számos barázd volt. Bőre szinte megfeketedett már, halántékaira göndör, ősz fűrtök borultak; csöndes kék szemei arca felső részének okos és kellemes vonást kölcsönöztek. Ajka azonban vörös és duzzadt volt s nem igen illett arczához. Hosszu, hegyes, lefelé görbülő orra szinte elbujt fehér szakállu alá, s mikor az ajkát mozgatta, hegyes, apró, sárga fogai kilátszottak. Rózsaszínű karton-ing fedte nadrágját a csizmája szárába tűrte. Foma az ajkait nézte s e pillanaiban szentül hitte, hogy mindaz igaz, amit az öregről beszéltek.

(Folyt. köv.)

KÖZGAZDASÁG.

Értéktőzsde.

Budapest, febr. 8.

Oszták hitelrészvény	— — —	678.—
Magyar hitelrészvény	— — —	796.—
Leszámitoló bank	— — —	506.—
Rimamurányi	— — —	525.—
Oszták-m. államvasuti részvény	— — —	670.—
Közuti vasut	— — —	594.—
Városi villamos vasut	— — —	327.50

Hivatalos árfolyamok.

A budapesti áru- és értéktőzsde 1906 febr. 8-án

Magyar aranyáraddék 4%	— — —	114.50
Magyar koronajáradék 4%	— — —	96.15
Magyar keleti vasuti államkötvény 4%	— — —	86.75
Magyar földterherentsítési kötvény 4%	— — —	96.75
Horváth-szlavon földterhermentesítési kötvény	— — —	96.50
Magyar nyeremény sorsjegy-kölcsön	— — —	217.—
Tisza-szab. és szegedi sorsjegy-kölcsön	— — —	161.—
Oszták járadék papírban	— — —	99.75
Oszták járadék ezüstben	— — —	100.75
Oszták korona járadék	— — —	118.—
Oszták járadék aranyban	— — —	100.—
1860. oszt. államsorsjegyek	— — —	160.—
Oszták-magyar bankrészvény	— — —	16.25
Magyar hitelbank részvény	— — —	790.25
Oszták hitelbank intézeti részvény	— — —	673.—
Oszták-magyar államvasuti részvény	— — —	669.—
20 frankos arany (Napolendor)	— — —	190.09
Német birodalmi márka	— — —	117.30
London vista	— — —	240.47
Páris vista	— — —	95.62
20 márkás arany	— — —	23.48

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban.

SZENT LÁSZLÓ KÖNYVNYOMDA

Nagyvárad, Apáca-utca 3. szám

Művek

folyóiratok, hírlapok,
vonalzatok,
gazdasági nyomtatványok,
egyházi, községi
és egyéb
hivatalos nyomtatványok,
körlevelek,
levélborítékok.

Elvállal és készít:

izléses kivitelben
mindennemű

nyomdai munkákat
jutányos árak mellett.

Vidéki rendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

Levélfek, számlák, falragaszok,

báti meghívók,
tánczrendek, étlapok,
naptárak,
palaczkfeliratok,
névjegyek,

gyászlapok
stb. a nyomdai szakba
vágó nyomtatványok
készítése.

A lat. és gör. szert. kath. egyházmegyei nyomtatványok

raktára.

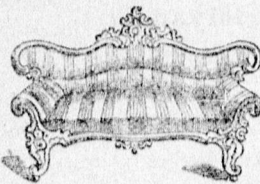
Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban.

A butorvásárlók figyelmébe.

Olcso

bútor

gyári árban, kezeség mellett

háló-, ebédlő-,
szalon- és nri-
szoba berendezé-
sek, valamint az
egyebutordara-
bók a

Magyar Műbutorgyár

részvénytársaságnál

Nagyváradon, Fő u. elején.

Ipari és kereskedelmi vezető:

FORJESZ HERMAN. Teljes lakás-, szálloda- és kávéház-berendezé-
sek műipari vállalata. — Kívánatra tervek és
költségvetések.

Telefon 421 szám

Nagyvárad város VILLAMOS MŰVE

értesíti a n. érd. izzólámpa körtéket tart raktáron 3. legfeljebb 3-4 watt fogyaszt-
közönséget, hogy izzólámpa körtéket lással gyertyánként, melyek legolcsóbb áron
kaphatók. A sima izzólámpa ára darabonként 72 fillér, homályos (matt), színes
fényképező-lámpák és mindenemű izzólámpa különbözősségeit ugyancsak kartell áron
kerülnek eladásra. Ugyanott kaphatók nernst-lámpák és osmium-lámpák gyer-
gyánként 15 watt fogyasztással.

Csillárok, és villamosmotorok eredeti gyári ivlámpák árak mellett

kaphatók A villamos mű igazgatósága elvállalja

villamosvilágítási

és erőátviteli berendezések felszerelését, bővítését, átalakítását, javítását, ivlámpák kezelését, hozzávaló
szépálcák szállítását, berakását és minden e szakmába vágó munkákat a legolcsóbb ár mellett.

Nagyobb megrendeléseknél megfelelő engedmeny. Költségvetések ingyen.

Villamos szerelők felvételnek a villamos műnél.

Hirdetés.

A »NAGYVÁRADI HITELBANK« részvény-
társaság. (Kossuth Lajos-utca 10. sz.)

Elfogad betéteket.

Legalább 3 hóig elhelyezett összeg
után 5%-os kamatot fizet.

Leszámitol váltókat

Előleget ad: értékpapirokra, éksze-
rekre és terményekre.Jelzálog kölcsönt nyújt: házakra és
földbirtokra.

Az igazgatóság.

Szörme-kabátok, boák és muffok.

Wallerstein Fülöp Fiai Nagyvárad, Bémer-tér

Nagy maradékvásár megkezdődött!

Női és gyermek felöltők.

Azon körülmény, hogy sikerült Aradon a jóhírnevű »Probst Károly és Társa Utódai«
cég csődtömegét és Kolozsvárott a »Balogh és Reil«-féle áruraktárt megvennünk, azon kel-
lemes helyzetbe vagyunk, hogy képesek vagyunk minden versenyt felülmulva
jó minőségű kézmű- és divatárukból eddig nem létezett rendkívüli olcsó árak
mellett, dus választékot szolgáltatni.

A farsangra igen alkalmas és czélszerű ajándékok
beszerzésére ajánljuk dus választéku áruraktárunkat, hol női szöve-
tek, selymek, vásznak, fehérneműek, szőnyeg, függöny, paplan
és ágyneműekben stb. dus választékot tartunk.

Fentieken kívül rendkívüli olcsó árban szolgálhatunk boákat,
női és gyermek harisnyákat, keztyűket, meleg alsó trikót, ruhákat,
férfi és női ingeket, korsettákat stb.

Amennyiben ritkán kínálkozik ily kedvező alkalom, hogy jó árut meglepő olcsó
áron bevásárolni lehessen, kérjük a t. cz. vevőközönséget áruháznak megtekintésére,
előre is biztosítva, hogy olcsó, szabott árak mellett fogjuk a szükségletét
kielégíteni.

kiváló tisztelettel

Wallerstein Fülöp Fiai.

Kert-utca 5. számú ház és ugyanott egy Bösendorfi-zongora eladó.

Erdélyi pokróczok, flaneltakarók.